

Grauwe Klauwieren in 2021: veel territoria, weinig jongen

Tom Heijnen

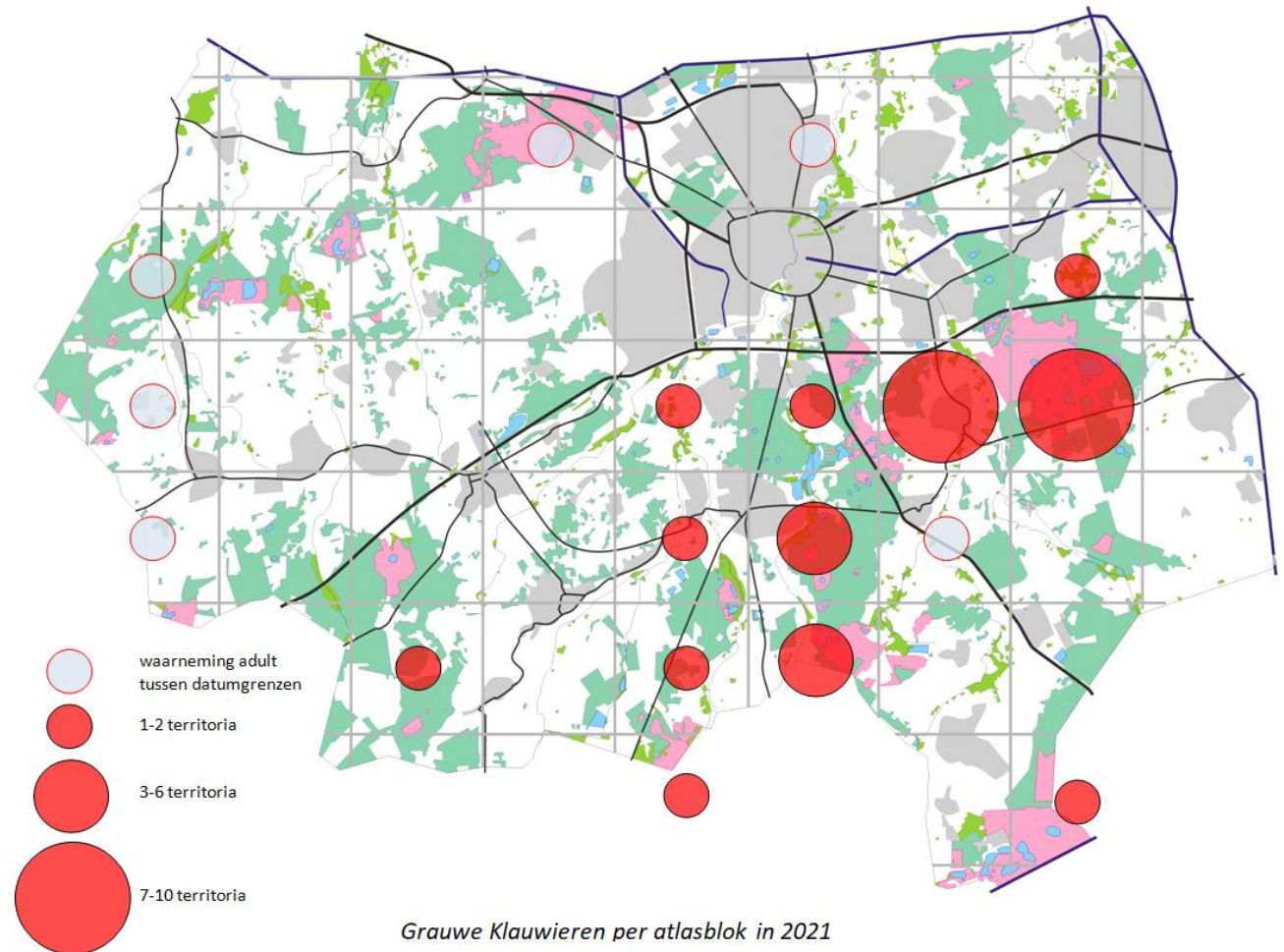
Vorig jaar werden in de Kempen ongekend veel Grauwe Klauwieren waargenomen. Het aantal territoria kon becijferd worden op tenminste 23. Met zoveel territoria en vermoedelijk behoorlijk wat uitgevlogen jongen waren de verwachtingen voor 2021 hooggespannen. Toch leek het er even op dat het zou tegenvallen. In veel gebieden stonden de braamstruiken er in mei nog kaal en dor bij. Zouden alle tellers die bereid waren om gebieden op Grauwe Klauwieren af te struinen beloond worden?

Aankomst

De eerste vogels werden vanaf 11 mei gezien, precies dezelfde datum als in 2020. De broedgebieden van vorig jaar werden zoetjesaan bezet. In nogal wat gebieden werden de eerste vogels pas eind mei of in de loop van juni gezien.

Aantallen en verspreiding in 2021

Het kaartje laat zien hoeveel territoria er gevonden zijn per atlasblok (van 5x5 km). Van een territorium is sprake als voldaan wordt aan de broedvogelcriteria van Sovon. In totaal werden 36 territoria vastgesteld

Grauwe Klauwieren per atlasblok in 2021

waaronder 21 zekere broedgevallen. Op nog eens 14 plekken werd wel een Grauwe Klauwier tussen de datumgrenzen gezien maar kon een territorium niet door een vervolgwarneming worden bevestigd.

In veel gebieden (waaronder alle in 2020 bekende gebieden) zijn vogelaars speciaal op pad geweest om de Grauwe Klauwieren in kaart te brengen. Desondanks zullen er in de Kempen territoria gemist zijn. Aan de

andere kant zullen eenmalige waarnemingen van een paar of zingend mannetje tussen de datumgrenzen (die daarmee voldoen aan de criteria van een territorium) niet allemaal op een reëel territorium betrekking hebben. Diverse tellers hebben namelijk zulke vogels gezien zonder dat extra bezoeken tot een vervolgaanname leidden. Met dit alles rekening houdend schat ik het aantal territoria in de Kempen in 2021 op 40-50.

Man Grauwe Klauwier ten zuiden van Valkenswaard, 22 juni 2021 (Wim Deeben)

Het merendeel van de territoria werd gevonden in de kruiden- en faunarijke graslanden die liggen in de beekdalen van de Kleine Dommel tussen Geldrop en Heeze en tussen Heeze en Someren. Ook waren enkele territoria te vinden op aangrenzende heideterreinen. Een ander cluster was te vinden in het dal van de Tongelreep tussen Aalst-Waale en de grens met België, ook hier aangetrokken door de kruiden- en faunarijke

graslanden die door terreinbeherende organisaties worden beheerd. In de westelijke Kempen (westelijk van de lijn Best-Bergeijk) werden op diverse plekken Grauwe Klauwieren tussen de datumgrenzen gezien maar in slechts één gebied leidde dat tot een (overigens succesvol) territorium.

Vrouw Grauwe Klauwier ten zuiden van Valkenswaard, 13 juni 2021 (Esther van Daal)

Bij 21 territoria werden uitgevlogen jongen waargenomen waarvan 19 met een opgave van het aantal jongen. Het bepalen van het nestsucces en het aantal jongen (wat in veel habitats niet makkelijk is) was geen onderdeel van het onderzoek. Desondanks was het opmerkelijk dat slechts 37 uitgevlogen jongen werden gezien ofwel 1,9 per succesvol paar. Dit is erg laag. In veel gevallen werd maar 1 uitgevlogen jong vastgesteld. Maxima waren 4 jongen (één geval) en 5 jongen (eveneens één geval).

Vertrek

Bijna alle Grauwe Klauwieren leken begin augustus 2021 vertrokken te zijn, al is het altijd lastig om vast te stellen 'dat ie er *niet* meer zit'. Op 13 augustus werd er nog eentje gezien op de Plateaux en op 20 augustus enkele ex op de Loozerheide. In 2020 werd de laatste vogel op 9 augustus gezien echter met uitzondering van één gebied waar tot en met 26 september nog vogels werden waargenomen. Dit kwam vermoedelijk door een extreem laat broedsel. Op 18 augustus werden toen 4 pas uitgevlogen en nog donzige jongen gezien.

Vergelijking territoria met 2020

De verschillen in aantallen en verspreiding met vorig jaar zijn groot. Er werden in 2020 23 territoria geregistreerd waaronder 16 zekere broedgevallen, plus 5 plekken met eenmalige waarnemingen tussen de datumgrenzen. In de bekende broedgebieden was de bezoekenintensiteit voor Grauwe Klauwieren vergelijkbaar met dit jaar, maar in 2021 zijn wel meer gebieden onderzocht al hebben die lang niet altijd Grauwe Klauwieren opgeleverd.

Vorig jaar schatte ik het aantal territoria op 30-40. Als beide schattingen kloppen dan zou de populatie in 2021 met 25-30% gestegen zijn ten opzichte van 2020.

Grauwe Klauwieren in 2021 (Esther van Daal, Wim Deeben en Tom Heijnen)

Op de kaartjes is te zien dat niet alleen het aantal territoria is toegenomen maar ook het verspreidingsgebied groter is geworden. Op detailkaarten (niet hier opgenomen) is uiteraard precies te duiden waar die uitbreiding plaatsvond, maar ook per atlasblok is de expansie goed zichtbaar.

Het broedsucces lijkt in 2021 aanzienlijk slechter geweest te zijn dan in 2020, met

nogmaals de kanttekening dat hier alleen 'zijdelings' naar gekeken is. In 2020 werden 14 paren met uitgevlogen jongen gezien met in totaal minstens 42 jongen, ofwel 2,8 jongen per succesvol paar.

Dankwoord

Dit eerste overzicht van Grauwe Klauwieren in 2021 had niet gemaakt kunnen worden

zonder de vogelaars die bereid waren een deel van hun vrij tijd te besteden aan het afstruinen van potentiële broedgebieden: Bjorn Alards, Corry Vincent, Esther van Daal, Freek Lemmens, Frank Neijts, Gerrie Verschuren, Harold Bierens, Henk Hendriks, Jan Kolsters, Jan Vincent, Jeroen Stevens, Lex Peeters, Mari de Bijl, Maria Ruiten, Martijn van der Weijde, Nico Venema, Paul van Pelt, Rob Brinkhof, Roel Verbraak, Sjors de Kort, Wim Deebe, VWG IVN Heeze-Leende en VWG De Kempen.

De meeste van de onderzochte gebieden zijn mooi en sommige behoren tot de fraaiste natuurgebieden in de Kempen, dus in dat opzicht was het onderzoek geen straf. Maar helaas werd niet iedere teller beloond met een prachtige Grauwe Klauwier. De westelijke Kempen bleef grotendeels onbezet en dat gold ook voor het dal van Dommel en Kleine Dommel noordelijk van Eindhoven en Geldrop. Maar wie weet zetten aantalstoename en areaaluitbreiding door en vestigen Grauwe Klauwieren zich ook in deze gebieden.

Ik bedank Henk Sierdsema voor het beschikbaar stellen van een aantal gegevensbestanden en Esther van Daal en Wim Deebe voor de mooie foto's. ■

